

مجازات توهین به مقدسات

بررسی مبانی فقهی مجازات توهین به مقدسات دینی

و

مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی

اکبر سرداری

۱۴۸۸۵۶

انتشارات مناره

انتشارات مناره
MANARA PUBLICATIONS

سرشناسه: سرداری، اکبر، ۱۳۵۳

عنوان و نام پدیدآور: مجازات توهین به مقدسات

بررسی مبانی فقهی مجازات توهین به مقدسات دینی و مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی / اکبر سر

مشخصات نشر: تهران: انتشارات مناره، ۱۳۹۵

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۹۷۳۲۰-۰۰-۵

ردیف: ۳۷۵/۲۹۷

رده: بی کنگره: ۱۳۹۶ م ۴۳/س ۱۹۵/ BP

شماره کتابشناختی ملی: ۴۵۹۸۳۴۳

عنوان: مجازات توهین به مقدسات

مؤلف: اکبر سرداری

نوبت چاپ: اول

شمارگان: ۵۰۰ نسخه

قیمت: ۱۳۰۰۰۰ ریال

فهرست

چکیده ۱۳

مقدمه ۱۵

فصل اول: کلیات

بخش اول ۱۹

مفاهیم ۱۹

بیان مسأله ۱۹

اهداف تحقیق ۲۲

سئوالات تحقیق ۲۲

سئوال اصلی ۲۲

سئوالات فرعی ۲۳

فرضیه های تحقیق ۲۳

پیشینه تحقیق ۲۴

چارچوب نظری تحقیق ۲۶

بخش دوم ۲۷

مفاهیم ۲۷

اهانت ۲۷

الف: اهانت در لغت ۲۷

اهانت در اصطلاح ۲۸

لعن ۳۲

سب ۳۳

۳۴.....	هتک حرمت
۳۵.....	بهتان
۳۷.....	افترا
۳۹.....	نشر اکاذیب
۴۲.....	قذف
۴۴.....	هجو
۴۵.....	مقدسات
۴۵.....	الف: مقدسات در لغت
۴۹.....	ب: مقدسات در اصطلاح
۵۵.....	نتیجه نهایی

فصل دوم: مقدسات در ادیان مختلف

۶۳.....	بخش اول
۶۳.....	مقدسات در آیین زرتشت
۶۳.....	مصادیق مقدسات زرتشت
۶۵.....	مجازات اهانت به مقدسات زرتشت
۶۹.....	بخش دوم
۶۹.....	مقدسات در آیین یهود
۶۹.....	مصادیق مقدسات یهود
۶۹.....	الف: قداست خداوند
۷۰.....	ب: قداست مکان های مخصوص عبادت خداوند
۷۰.....	ج: قداست متون دینی
۷۱.....	د: قداست پیامبران و رهبران دینی
۷۱.....	مجازات اهانت به مقدسات یهود

۷۵	بخش سوم
۷۵	مقدسات در آئین مسیحیت
۷۵	مصادیق مقدسات مسیحیت
۷۵	الف: قداس خدانود متعال
۷۵	ب: قداس مکان های مخصوص عبادت خداوند
۷۶	ج: قداس منون دینی
۷۷	د: قداس پیامبران و رهبران دینی
۷۷	مجازات اهانت به مقدسات مسیحیت
۸۰	بخش چهارم
۸۰	مقدسات در آیین اسلام
۸۰	مصادیق مقدسات اسلام
۸۰	الف: خداوند
۸۳	ب: ملائکه
۸۴	ج: دین
۸۷	د: کتب مقدس
۹۰	ه: اشخاص مقدس
۹۹	و: زمان های مقدس
۱۰۲	ز: اماکن مقدس
۱۰۹	نتیجه

فصل سوم: مبانی فقهی اهانت به مقدسات و مقامات مذکور

۱۱۵	بخش اول
۱۱۵	اهانت تعزیری
۱۱۵	اهانت تعزیری

بخش دوم.....	۱۲۱
اهانت حدی.....	۱۲۱
۱. اهانت منجر به ارتداد.....	۱۲۱
مفهوم ارتداد.....	۱۲۲
الف: ارتداد در لغت.....	۱۲۲
ب: ارتداد در اصطلاح.....	۱۲۲
اسباب ارتداد.....	۱۲۴
اقسام ارتداد.....	۱۲۶
الف: مرتد فطری.....	۱۲۶
ب: مرتد ملّی.....	۱۲۷
مجازات مرتد.....	۱۲۸
الف: مجازات بدنی مرتد.....	۱۳۲
احکام مربوط به مرد.....	۱۳۲
احکام مربوط به زن.....	۱۳۴
ب: مجازات مالی مرتد.....	۱۳۶
احکام مربوط به مرد.....	۱۳۶
احکام مربوط به زن.....	۱۳۸
۲. اهانت منجر به سب النبی (ص).....	۱۴۰
مفهوم سب.....	۱۴۲
الف: سب در لغت.....	۱۴۲
ب: سب در اصطلاح.....	۱۴۳
قلمرو سب.....	۱۴۵
قلمرو سب النبی (ص).....	۱۴۵

۱۴۷.....	وجوه اشتراک و افتراق اهانت و سب النبی (ص)
۱۴۷.....	سب النبی (ص) و ارتداد
۱۴۸.....	جایگاه جرم سب النبی (ص) و ارتداد
۱۵۰.....	وجوه افتراق سب النبی (ص) و ارتداد
۱۵۲.....	عام یا خاص بودن سب النبی (ص)
۱۵۳.....	سب خدا و ملائکه
۱۵۵.....	سب ائمه معصومین (علیهم السلام) و حضرت زهرا (س)
۱۵۸.....	سب سایر انبیاء
۱۶۰.....	سب دیگر خویش وندان پیامبر اکرم (ص)
۱۶۲.....	مستندات شرعی جرم سب النبی (ص)
۱۶۳.....	الف: کتاب
۱۶۴.....	ب: سنت
۱۶۷.....	ج: اجماع
۱۶۷.....	د: عقل
۱۶۸.....	مجازات سب النبی (ص) در آرای فقهای امامیه
۱۷۲.....	کیفیت اجرای مجازات
۱۷۵.....	جمع بندی
۱۷۹.....	نتیجه
۱۸۰.....	۳. اهانت به مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی ایران
۱۸۰.....	عنصر قانونی اهانت به مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی ایران
۱۸۱.....	تحلیل ماده ۵۱۴ و ۵۱۵ قانون مجازات اسلامی ایران
۱۸۳.....	مبانی فقهی اهانت به مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی ایران
۱۸۳.....	آیات و روایات

نتیجه:	۱۸۸
نتیجه نهایی	۱۸۹
کتابنامه	۱۹۳
منابع فارسی	۱۹۳
منابع عربی	۱۹۶

www.ketab.ir

چکیده

فصل دوم از کتاب پنجم تعزیرات و مجازات های بازدارنده قانون مجازات اسلامی ۱۳۷۵ اختصاص به «اهانت به مقدسات مذهبی و سوء قصد مقامات داخلی» دارد که قانونگذار به اعتبار مقام شخص طرف اهانت شده، برای مرتکب، مجازات بیشتری تعیین کرده است. هدف از انجام پژوهش حاضر این است که با کشف و اظهار حکم شرعی و قانونی مجازات جرم اهانت به مقدسات و مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی، نقش قابل توجهی در بازداشتن عموم انسان ها از اهانت دارد.

تمیز اهانت از مفاهیم مشابه، معنی لغوی و اصطلاحی آن، مفهوم یابی واژه مقدسات با تکیه بر معاجم لغوی، آیات و روایات، بیان مقدسات در ادیان و اسلام و نیز مصادیق آن و همچنین مبانی فقهی جرم اهانت به مقدسات و مقامات مذکور و پاره ای از احکام دیگر، مواردی است که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته اند. نگارنده معتقد است جهت تشخیص مقدسات بایستی به ملاک های عرفی مراجعه نمود. توجه به نوع اهانت، برای مرتکب جرم اهانت به مقدسات، گاهی مجازات تعزیری در نظر گرفته و در برخی موارد، وجود عوامل خاص، باعث تشدید مجازات می شود که در قالب است منجر به سب النبى و همچنین اهانت منجر به ارتداد مطرح است. حفظ حرمت و عدم توهین به مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی ایران که از اشخاص دارای حرمت می باشند از جمله امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری، مراجع تقلید، روسای سه قوه از آن جهت ضروری است که خلاف اخلاق و وجدان بشری و کاری زشت و ناپسند است، و می تواند

موجب اخلال در امنیت و آسایش داخلی گردد که در پژوهش حاضر به ادله مربوط به این نتایج می پردازیم.

www.ketab.ir

مقدمه

رعایت آزادی معنوی افراد یکی از موهبت های الهی است، حمایت از این نوع آزادی دارای سابقه تاریخی فراوانی است به طوری که می توان گفت تعقیب کیفری و مستحق جزاء و عقوبات اخروی یا مجازات سنگین دنیوی با هرگونه ستیز، تعرض، اهانت و افتراء، به حیثیت شرافت و کرامت انسانی و معنوی بشر مسئله ای نیست که مختص دین و یا آئین و حتی مراد و مذهب خاصی باشد، بلکه مورد توجه ادیان الهی و قوانین موضوعه ی بشری قرار گرفته است. جرم اهانت به مقدسات و مقامات مذکور در قانون مجازات اسلامی نیز از جمله جرائم علیه خصیت معنوی افراد و به صورت اخص از جمله جرائم بر ضد حیثیت اشخاص محسوب می گردد.

این موضوع به دلیل آنکه در طول تاریخ طریقات مهلکی به ریشه و تداوم جریانات فکری عقیدتی و دینی وارد کرده است، به صورت موضوعی درآمد که دائما در کانون توجه و حساسیت مکاتب و ادیان و جریان های اجتماعی و فرهنگی قرار گرفته است و سنگین ترین نوع مجازات ها نیز برای مرتکبین آن در نظر گرفته شده است.

در مجمع القوانين حمورابی که به عنوان کهن ترین قانون موضوعی بشر قلمداد شده است^۱ در قانون یونان و روم قدیم، اهانت و افتراء، جرم تلقی گردیده و مجازات مفتری در پاره ی اوقات مرگ بوده است.

در ایران باستان و ساسانیان، دشنام، دروغ گوئی و ... از اعمال مذموم معرفی گردیده است. در قوانین زرتشت که بر سه پایه ی گفتار نیک، کردار نیک و پندار نیک، استوار بوده است. و در آموزه های دینی اسلام، از نسبت دادن انتساب ناروای زنا و لواط به دیگری تحت عنوان «قذف» به شدت منع نموده و آنرا جرم دانسته و نسبت دهنده مستحق

هشتاد تازیانه می‌باشد^۱ و در زشتی غیبت که به عنوان خوردن گوشت برادر قلمداد گردیده است^۲ و همچنین سوءنیت^۳، اهانت^۴، و سخن چینی^۵ و... از جمله گناهان کبیره و مخالف کرامت انسانی یاد شده است.

ناسزاگویی و اهانت به رهبران دینی، از جمله جرایمی است که قانون گذار اسلام، مجازات شدیدی را برای آن وضع نموده است، زیرا ساحت پیشوایان دینی که مصون از خطا و اشتباه بوده و رسالت هدایت جوامع بشری را بر دوش می‌کشند، باید از هر گونه تعرض و اهانتی که موجب وهن آنها شده و موجب استخفاف آنها نزد اذهان عمومی گردد، مصون بماند تا ایشان رسالت خویش را به انجام رسانند. بر همین اساس، قانون گذاران پس از پیروزی انقلاب اسلامی، ناسزاگویی به پیامبر عظیم الشان اسلام (صلی الله علیه وآله) و ائمه هدی (علیهم السلام) را به عنوان جرمی که دارای مجازات اعدام است و همچنین اهانت به امام خمینی (ره)، مقام معظم رهبری، مراجع تقلید، روسای سه قوه که دارای مجازات تعزیری است و وارد قوانین کیفری کردند.

۱. نجفی، محمدحسن، /جواهر الکلام فی شرح شرایع الاسلام/، تهران، دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۷ش، ج ۴۱، ص ۴۰۲.

۲. حجرات/ ۱۲

۳. حجرات/ ۱۱ و ۱۲

۴. قلم ۱۱ و ۱۲